

Developing Reading Literacy with The Help Of Digital Technologies

O'ktamova Moxigul Khamidullo-kizi

Senior Lecturer, Faculty of Foreign Languages, FarSU

Mahmudjonova Khonzodabegim

Student of Fergana State University

e-mail: khonzodamahmudjonova50@gmail.com

Abstract

This article examines the role of digital technologies in developing reading literacy in modern education. In contemporary learning environments, the use of digital tools enhances the efficiency of the learning process, improves students' text comprehension, analytical and critical thinking skills, and fosters independent learning abilities. The study analyzes the pedagogical potential of electronic educational resources, interactive methods, and information and communication technologies for promoting reading literacy. Special attention is given to the effective integration of digital technologies into educational practice, which increases students' motivation, engagement in independent learning activities, and overall learning outcomes. The findings highlight that purposeful and methodical use of digital tools significantly supports the development of reading literacy in educational settings.

Keywords: Digital technologies, reading literacy, digital learning, information and communication technologies, interactive methods, critical thinking, independent reading, electronic educational resources, student engagement, learning effectiveness, digital environment, pedagogical technologies, text analysis, educational process.

Annotatsiya

Mazkur maqolada raqamli texnologiyalar yordamida o'qish savodxonligini rivojlantirishning ahamiyati va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Bugungi kunda ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning o'qish jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Raqamli vositalar orqali o'quvchilarning matnni tushunish, tahlil qilish, mustaqil fikrlash va axborotni tanqidiy baholash ko'nikmalari rivojlanadi. Maqolada zamonaviy ta'lim platformalari, elektron resurslar va interaktiv metodlarning o'qish savodxonligini oshirishdagi o'rnini yoritiladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga samarali integratsiya qilish o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirishi, ularning mustaqil o'rganish faoliyatini rivojlantirishi hamda ta'lim samaradorligini ta'minlashi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, o'qish savodxonligi, raqamli ta'lim, axborotkommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv metodlar, tanqidiy fikrlash, mustaqil o'qish, elektron ta'lim resurslari, o'quvchilarning faolligi, ta'lim samaradorligi, raqamli muhit, pedagogik texnologiyalar, matnni tahlil qilish, ta'lim jarayoni.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda raqamli texnologiyalar ta'lim tizimiga tubdan ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) nafaqat bilim manbai sifatida, balki o'qitish va o'rganish jarayonlarini samarali tashkil etish vositasi sifatida keng qo'llanilmoqda. Ayniqsa, o'qish savodxonligini rivojlantirish masalasi raqamli muhitda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

O'qish savodxonligi shaxsning matnni tushunish, tahlil qilish, baholash va undan amaliy hayotda foydalanish qobiliyatini ifodalaydi. Raqamli texnologiyalar esa o'quvchilarning matn bilan ishlash faoliyatini yanada interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Elektron matnlar, multimodal axborot manbalari va interaktiv platformalar o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi, mustaqil fikrlash va tanqidiy tahlil ko'nikmalarini shakllantiradi.

So'nggi yillarda xorijiy va mahalliy olimlar raqamli texnologiyalar yordamida o'qish savodxonligini rivojlantirish masalasini keng o'rganib, ularning pedagogik va metodik

imkoniyatlarini tadqiq qilishgan. Ushbu maqola aynan shu tadqiqotlar natijalarini tahlil qilib, raqamli vositalardan samarali foydalanishning o'quv jarayoniga ta'sirini yoritishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida o'qish savodxonligini rivojlantirishda keng qo'llanilmoqda. Xorijiy olimlar, jumladan Grace Oakley (2012), raqamli vositalar yordamida o'quvchilarning o'qish faoliyati samaradorligini oshirish va an'anaviy o'qish metodlarini kuchaytirish imkoniyatlarini tadqiq qilgan. Uning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, elektron resurslar va qisqa interaktiv mashqlar o'quvchilarda matnni tushunish va mustaqil ishlash qobiliyatini oshiradi.

Maryanne Wolf (2018) raqamli muhitda o'qish jarayonining miya faoliyatiga ta'sirini o'rganib, chuqur o'qish mexanizmlarini saqlash va rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, David Reinking (2014) raqamli texnologiyalar yordamida interaktiv o'qish muhitini yaratish o'quvchi va matn o'rtasidagi aloqani mustahkamlashini ko'rsatadi.

Jennifer Rowsell (2016) multimodal o'qish nazariyasini ilgari surib, o'quvchi nafaqat yozma matnni, balki audio, video va vizual materiallarni ham tahlil qila olishi zarurligini ta'kidlaydi. Shu nuqtai nazardan, Bill Cope va Mary Kalantzis (2009) ko'p savodxonlik nazariyasi orqali raqamli texnologiyalarning o'qish savodxonligini turli formatdagi matnlar orqali rivojlantirishini asoslab berishadi.

O'zbek olimlari tadqiqotlari ham shu yo'nalishga e'tibor qaratadi. Masalan, Sidikova Shohsanam (2020) raqamli ta'lim muhitida darslar o'quvchilarning mustaqil o'qish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishini ko'rsatadi. Abdullayeva Iroda (2021) esa raqamli texnologiyalar o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshiruvchi muhim omil ekanini ta'kidlaydi. Nurullayeva Ugulxon (2019) raqamli vositalar yordamida o'qish jarayonini individuallashtirish imkoniyatini ilmiy asoslaydi, Mulaydinov Farxod (2022) esa axborot bilan ishlash va tahlil ko'nikmalarining o'qish savodxonligi bilan uzviy bog'liqligini qayd etadi.

Shuningdek, rus olimlari, jumladan Aleksandr Asmolov (2015), raqamli ta'lim sharoitida savodxonlikni shaxsning umumiy kompetensiyasi sifatida talqin qiladi. Yelena Solovova (2016) va Irina Zimnyaya (2014) raqamli resurslar yordamida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqqan. Viktor Bondarev (2017) esa raqamli texnologiyalar o'quvchilarning matn bilan ishlash samaradorligini oshirishini ilmiy asoslaydi.

Ushbu adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar o'qish savodxonligini rivojlantirishda nafaqat vosita, balki strategik pedagogik vosita sifatida qo'llanilishi mumkin. Tadqiqotlar raqamli vositalardan maqsadli va metodik asosda foydalanganda, o'quvchilarning matnni tushunish, tahlil qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari sezilarli darajada oshishini tasdiqlaydi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot raqamli texnologiyalar yordamida o'qish savodxonligini rivojlantirish masalasini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot metodikasi sifatida adabiyotlarni tahlil qilish (literature review) va sifatli metodlar (qualitative analysis) qo'llanildi. Xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan chop etilgan ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, metodik qo'llanmalar va elektron resurslar asosiy manba sifatida tanlandi.

Tadqiqot jarayonida raqamli texnologiyalarning o'quvchilarning o'qish faoliyatiga ta'siri, motivatsiyasi va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari o'rganildi. Shuningdek, interaktiv metodlar, elektron darsliklar va multimodal axborot vositalari pedagogik samaradorlik jihatidan tahlil qilindi.

Tahlil jarayonida komparativ va integrativ yondashuvlar qo'llanib, xorijiy va mahalliy olimlar tadqiqotlarining umumiy xulosalari va pedagogik tavsiyalari solishtirildi. Bu metodologiya tadqiqotga ilmiy asos va aniqlik beradi, raqamli texnologiyalarning o'qish savodxonligini rivojlantirishdagi rolini aniq ko'rsatishga imkon yaratadi.

Natijada, tadqiqotning metodologiyasi raqamli vositalar yordamida o'qish savodxonligini oshirishga oid ilmiy ma'lumotlarni tizimli va metodik jihatdan tahlil qilishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar o'qish savodxonligini rivojlantirishda samarali vosita sifatida katta ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, elektron resurslar, interaktiv metodlar va multimodal platformalar o'quvchilarning matnini tushunish, tahlil qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli vositalardan maqsadli va metodik asosda foydalanish o'quvchilarda mustaqil o'qish va bilim olishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi.

Shu bilan birga, ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish, interaktiv va multimodal resurslarni ishlab chiqish va pedagogik metodlarni moslashtirish zarur. Raqamli ta'lim vositalarini sinfda samarali integratsiya qilish orqali o'quvchilarning faolligi, motivatsiyasi va ta'lim samaradorligi oshadi.

Takliflar:

1. Raqamli texnologiyalarni o'qituvchilarga amaliy treninglar orqali joriy qilish.
2. O'quvchilarning individual ehtiyojlari va o'quv darajasiga moslashtirilgan elektron resurslar ishlab chiqish.
3. Multimodal o'quv materiallari va interaktiv metodlarni ta'lim jarayonida keng qo'llash.
4. Raqamli vositalarning samaradorligini muntazam monitoring qilish va pedagogik yondashuvlarni takomillashtirish.

Shunday qilib, raqamli texnologiyalar yordamida o'qish savodxonligini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- Abdullayev, A. N. (2020). The Features of Appearing Family in Modern Society. *European Science Review*, (3-4), 69-72.
- Khodjaeva, D. I., & Mustafoyeva, P. U. (2020). Position and combination of sounds in speech. *International Journal on Integrated//Education*, 3(1), 182.
- Xodjayeva, D. I., Abulova, Z. A., Ochilova, N. M., & Sodiqova, G. D. (2020). TRAINING PROBLEM IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING, CONTINUATION IN THEIR TYPOLOGY AND EXERCISE. *Theoretical & Applied Science*, (6), 158-161.
- KHODJAYEVA, D., & SAIDOVA, Z. (2021). THE ORIGIN AND JUSTIFICATION OF THE TERM TAXIS IN LINGUISTICS. In *E-Conference Globe* (pp. 375-379).
- Kurbanova, N. (2017). Efficient ways in teaching writing in ESL classes. *Интернаука*, 7(11 Часть 3), 21.
- Kurbanova, N. (2017). New techniques in teaching idioms for EFL learners. *Интернаука*, 7(11 Часть 3), 19.
- Kurbanova, N. (2018). Speaking activities as a main tool for developing self-confidence. *Интернаука*, (9), 25-27.
- Raxmatulloevna, K. R., & Oktamovna, O. M. (2022). The Distinctive Writing Style of Arthur Conan Doyle. *International Journal on Integrated Education*, 5(4), 197-201.
- Rakhmatulloevna, K. R. (2016). Uzbek national cuisine ethnographisms in English translations. *UCT Journal of Social Sciences and Humanities Research*, 4(2), 20-25.
- Kasimova, R. R. (2022). Comparative study of a Writer's and Translator's Psychology in the English translation of "Kecha va Kunduz". VI. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyum. *Moldova*, 13-15.
- Kasimova, R. R., Ziyadullayev, A. R., & Ziyadullayeva, A. A. (2019). COMPARISON OF CEREMONIES AND LEGENDS ASSOCIATED WITH THE BELIEF IN REVERENCE FOR WATER. *Theoretical & Applied Science*, (6), 120-124.
- Jalilova, L. (2020). National Specificity of American Satirical Short Stories. *Philology Matters*, 2020(2).
- Жалилова, Л. Ж. (2018). СПЕЦИФИКА АМЕРИКАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ XX ВЕКА. Теория и практика современной науки, (3 (33)), 198-203.

- Жалилова, Л. Ж. (2016). Сатира А. Бирса в свете фольклорных и литературных традиций. На пересечении языков и культур. Актуальные вопросы гуманитарного знания, (1), 295-299.
- Urayeva, D., & Nazarova, G. (2021). COMPARATIVE ANALYSIS OF MYTHOLOGICAL NAMES AND MYTHOLOGISMS IN THE ENGLISH AND UZBEK LITERATURE. *Philology Matters*, 2021(1), 3-21.
- Nazarova, G. P., Umurova, K. H., & Kasimova, N. F. (2020). Peculiarities of the mythological images of the British folklore. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(8 Special Issue), 1614-1618.
- Kobilova, N. S., & Nazarova, G. P. (2016). Elaborated methods in the light of writing. *International scientific journal*, (4 (2)), 34-36.
- Nazarova, G. P. (2019). Women mythological characters in British and Uzbek literature. *Экономика и социум*, (2 (57)), 14-17.
- Khajieva, F. M. (2021). The rise and development of the american biographical novel. *JournalNX*, 7(06), 262-267.
- Melsovna, K. F. (2021). Cosmopolitanism through intertextual devices in the postmodern biographical novel. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(11), 156-161.
- Kholikova, N. N. (2019). Translation and its studies (according to JH Chase's uzbek translated works). *Theoretical & Applied Science*, (10), 652-655.
- Safarova, Z. (2022). Реалистичное художественное изображение жизни сирот в романе Диккенса "Оливер Твист". *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ(buxdu. Uz)*, 13, 13.
- Safarova, Z. (2020). Analysis of orphan images and orphanhood in children's literature. *Центр научных публикаций (buxdu. uz)*, 1(1).
- Khayatovna, N. M. UDC: 398.93 English And Uzbek Blessings Which Formed By The Belief Of Magic Words. *Scientific Reports Of Bukhara State University*, 72.
- Niyazova, M. K., & Subkhonova, N. M. (2023). Creation of Robinson Crusoe Novel. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*, 1(5), 28-31.
- Niyazova, M. K., & Temirova, M. (2023). Semantic analysis of old english phraseological units. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 12(3), 35-39.
- Khayatovna, N. M. (2022). Commonalities of English and Uzbek blessings. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(5), 406-410.
- Kilicheva, M. R. (2023). Interpretation of Dreams In—Jane Eyrell And—«Wide Sargasso Sea»ll. *Scientific Reports Of Bukhara State University*, 4, 239-242.
- Kilicheva, M. (2022). Принципы Духовного Анализа В Художественном Результате Одиночества В Английской Поэзии. *Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz)*, 8(8).
- Kilicheva, M. R. (2019). DEPICTION OF HUMAN PSYCHE IN ULUGBEK KHAMDAM'S NOVEL" LONELINESS". *Theoretical & Applied Science*, (12), 678-680.
- Narzullayeva, F. (2021). ВЫРАЖЕНИЕ СЛОВА «ГОЛОВА» В АНГЛИЙСКИХ И УЗБЕКСКИХ ФРАЗАХ. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. Uz)*, 3(3).
- Grinev-Griniewicz, S. (2016). Polysemy in language and thought. *Crossroads. A Journal of English Studies*, (01 (12)), 19-30.
- Olimovna, N. F. (2022). Contrastive Analysis of the "Head" in English and Uzbek Languages. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 5, 410.
- Ziyodullaev, A. R. (2024). EPONYMS IN ONOMASTICS: LINGUISTIC, CULTURAL, AND HISTORICAL DIMENSIONS. *AMERICAN JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY BULLETIN*, 2(5), 56-61.
- Ziyodullayev, A. R. (2022). UZBEK EPONYMS. *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука*, (9), 47-49.
- Kasimova, R. R., Ziyadullayev, A. R., & Ziyadullayeva, A. A. (2019). COMPARISON OF CEREMONIES AND LEGENDS ASSOCIATED WITH THE BELIEF IN REVERENCE FOR WATER. *Theoretical & Applied Science*, (6), 120-124.

- Xusainova, D., & Tursunov, B. (2020). Ta'lim texnologiyalari va innovatsion metodlar. Toshkent: O'qituvchi.
- Roberts, C., & Williams, P. (2019). Using Virtual Museums for Educational Purposes. Journal of Educational Technology.